מאזינים לטקסט מידע: מה למדנו?

כיתה ב' | שיעור 1 מתוך 7 | רצף: קוראים כדי ללמוד: טקסט מידע על בעל חיים · האזנה ודיבור · 45 דקות

⬅ לפני

התלמידים כבר מאזינים לסיפורים שהמורה מקריאה ומספרים מה קרה בהם. זו הפעם הראשונה ברצף שבה הם מאזינים לטקסט שמטרתו ללמד מידע, ולא לספר סיפור.

אחרי ➡

בשיעור הבא התלמידים יקראו בעצמם את אותו טקסט שהאזינו לו. מאחר שכבר הבינו את התוכן, הם יוכלו להתרכז בדיוק, בקצב ובהנגנה.

🎯 מטרה

התלמידים יאזינו לטקסט מידע על הקיפוד וישיבו תשובות עניניות, המבוססות על מה ששמעו, לשאלות על המידע שבו.

1. התלמידים יציינו בעל פה לפחות 3 עובדות נכונות על הקיפוד ששמעו בטקסט, אחרי האזנה אחת.
2. התלמידים יענו נכון במשפט שלם על 4 מתוך 5 שאלות מידע, אחרי האזנה נוספת לחלק הרלוונטי.
3. התלמידים יבחינו בין מידע שנאמר בטקסט לבין מידע שלא נאמר בו ב-4 מתוך 5 היגדים.

מיומנות: האזנה ממוקדת לשם איתור מידע ומתן תשובה עניינית · **כלי:** שאלת מטרה להאזנה (שאלה שכתובה על הלוח לפני ההאזנה) · **פרקטיקה:** הוראה מפורשת של האזנה עם מטרה; חשוב–התייעץ–שתף

📌 עיגון

"מתן תשובות עניניות לשאלות על חומר נלמד תוך שימוש בהסבר, בתיאור ובהדגמה על פי דרישות המטלה"

תוכנית הלימודים בחינוך לשוני – עברית (יסודי), פרק ד': הישגים נדרשים · הישג נדרש 1: האזנה ודיבור למטרות שונות · ציון דרך עד סוף כיתה ב'

🧺 חומרים

- הטקסט "הקיפוד" להקראה (אצל המורה בלבד – התלמידים אינם רואים אותו בשיעור זה)
- תמונה גדולה של קיפוד
- שלושה כרטיסים לתלייה: איך הוא נראה? / מה הוא אוכל? / איפה הוא חי ומה הוא עושה?
- דף עבודה לכל תלמיד

🔤 מושגים

טקסט מידע · עובדה · תשובה עניינית

⏱ מהלך השיעור

פתיחה **6 דק'**	המורה מציגה תמונה של קיפוד ושואלת: "מי ראה פעם קיפוד? איפה?" ומקבלת 3–4 תשובות. אחר כך היא אומרת: "היום לא נשמע סיפור. נשמע טקסט שמלמד אותנו דברים נכונים על בעל חיים. טקסט כזה נקרא טקסט מידע." היא כותבת על הלוח את מטרת השיעור במילים של הילדים: "היום נלמד להקשיב כדי ללמוד, ולענות לפי מה ששמענו." **תשובות צפויות:** "ראיתי קיפוד בגינה בלילה." "לקיפוד יש קוצים." טעות צפויה: "קיפוד הוא סיפור על קיפוד שהלך לחבר שלו" – הילד מתאר סיפור. המורה משיבה: "זה סיפור. היום נשמע טקסט שאין בו עלילה – רק מידע נכון."
הדגמה – אני **8 דק'**	המורה כותבת על הלוח שאלת מטרה אחת: "מה הקיפוד אוכל?" ומסבירה: "לפני שאני מקשיבה, אני יודעת מה אני מחפשת." היא מקריאה את החלק "מה הוא אוכל?" לאט, עוצרת אחרי המשפט "הקיפוד אוכל חרקים, חלזונות ותולעים", ומדגימה בקול איך היא עונה במשפט שלם. אחר כך היא מדגימה גם מה לא עושים: "קיפוד אוכל תפוחים" – "רגע, האם שמעתי את זה? לא. לא אכתוב מה שלא שמעתי." *"אני מקשיבה ושואלת את עצמי: האם שמעתי עכשיו מה הקיפוד אוכל? כן – שמעתי: חרקים, חלזונות ותולעים. אני עונה במשפט שלם: הקיפוד אוכל חרקים, חלזונות ותולעים. ואני יכולה גם לומר איפה שמעתי: בחלק על המזון."* **תשובות צפויות:** הילדים אומרים בעל פה, יחד עם המורה, את התשובה: "הקיפוד אוכל חרקים, חלזונות ותולעים." טעות צפויה: "הוא אוכל תולעים" (תשובה חלקית). המורה: "נכון, ומה עוד? בואו נקשיב לחלק הזה עוד פעם ונספור כמה מאכלים יש."
תרגול משותף – אנחנו **8 דק'**	המורה מקריאה את הטקסט כולו פעם אחת מן ההתחלה ועד הסוף, ואחר כך תולה את שלושת כרטיסי כותרות המשנה. היא שואלת: "מה למדנו על איך הקיפוד נראה?" ורושמת מתחת לכרטיס את מה שהילדים אומרים, רק אם זה נאמר בטקסט. על כל תשובה היא שואלת את הכיתה: "שמענו את זה – כן או לא?" והילדים מראים אגודל למעלה או למטה. **תשובות צפויות:** "יש לו קוצים חדים." "הבטן שלו רכה." "הוא ישן ביום ויוצא בלילה." "אסור לתת לו חלב." טעות צפויה: "הקיפוד יורה קוצים" – אמונה רווחת שאינה נכונה ואינה בטקסט. המורה: "לא שמענו את זה. בטקסט נאמר שהקיפוד מתגלגל לכדור והקוצים שומרים עליו."
תרגול מודרך – אתם בזוגות **8 דק'**	המורה מושיבה את הילדים בזוגות (שכן ליד שכן) וכותבת על הלוח שתי שאלות מטרה: "איפה הקיפוד ישן ביום?" ו"מה הקיפוד עושה כשהוא מפחד?". היא מקריאה את החלק השלישי פעם נוספת. בכל זוג ילד אחד עונה במשפט שלם והשני בודק: "שמענו את זה?" אחר כך מתחלפים בשאלה השנייה. המורה מסתובבת ומקשיבה לשלושה זוגות לפחות, ומזמינה זוג אחד לומר את התשובה לכיתה. **תשובות צפויות:** "ביום הקיפוד ישן במחבוא, מתחת לשיח או בערמת עלים." "כשהקיפוד מפחד, הוא מתגלגל לכדור." טעות צפויה: תשובה במילה אחת ("בשיח"). המורה: "תגיד את זה במשפט שלם, שמי שלא שמע את הטקסט יבין: ביום הקיפוד ישן..."

עבודה עצמית – דף העבודה **10 דק'**	המורה מקריאה את הטקסט פעם אחרונה, והילדים עובדים על דף העבודה: משימה 1 (נאמר / לא נאמר), משימות 2–3 (מחסן מילים והשלמת משפטים), משימה 4 (ציור של המחבוא שתואר בטקסט) ומשימה 5 (תשובה במשפט שלם). משימה 6 מיועדת למי שסיים. בזמן העבודה המורה יושבת עם קבוצה קטנה של ילדים המתקשים בהאזנה ומקריאה להם כל משפט מן המשימה בקול.
סיכום ובדיקת הבנה **5 דק'**	המורה שואלת: "מה עזר לכם להקשיב היום?" ומסכמת על הלוח: "1. יודעים מה מחפשים. 2. מקשיבים. 3. עונים במשפט שלם, רק לפי מה ששמענו." אחר כך כל ילד כותב על פתק את כרטיס היציאה. **תשובות צפויות:** "ידעתי מה השאלה לפני שהקשבתי." "עניתי רק מה שהיה בטקסט." "אמרתי משפט שלם."

🤲 תמיכה

- למתקשים בהאזנה: המורה מראה תמונה קטנה ליד כל כותרת משנה (קוצים, תולעת, ירח), כדי שיידעו באיזה חלק מדובר.
- במשימה 4 ילד יכול לומר את התשובה למורה בעל פה, והמורה כותבת את המשפט שלו בשבילו.

🚀 אתגר

- הילדים מנסחים שאלה חדשה שהתשובה עליה נאמרה בטקסט, ושואלים בה את בן הזוג.
- הילדים מסבירים במשפט עם "כי" למה אסור לתת לקיפוד חלב.

✅ כרטיס יציאה והערכה

כרטיס יציאה: כתבו דבר אחד נכון ששמעתם היום על הקיפוד. — **הצלחה:** משפט שלם שהמידע בו נאמר בטקסט (למשל: "הקיפוד אוכל חרקים."). מידע שלא נאמר בטקסט, גם אם הוא נכון, אינו נחשב תשובה עניינית לשאלה זו.

מה בודקים: נבדקת היכולת להשיב תשובה עניינית לפי מה שנשמע: בשלב המודרך המורה מקשיבה לזוגות; בדף העבודה נבדקים משימה 1 (4 מתוך 5 היגדים) ומשימה 4 (משפט שלם המבוסס על הטקסט); כרטיס היציאה בודק אם הילד מבחין במידע שנשמע.

שיעורי בית: ספרו לבן משפחה שלושה דברים שלמדתם היום על הקיפוד.

קשר למדע ול-STEM: קשר טבעי למדע (בעלי חיים בסביבה הקרובה): הקיפוד פעיל בלילה ומוצא מזון בעזרת חוש הריח – אפשר לשוחח על חושים של בעלי חיים.

מַקְשִׁיבִים וְלוֹמְדִים עַל הַקִּפּוֹד

כיתה ב' · שיעור 1 ברצף · דף עבודה לתלמיד

שֵׁם: ..... תַּאֲרִיךְ: .....

שָׁלוֹם יְלָדִים! הַיּוֹם הִקְשַׁבְּנוּ לַטֵּקְסְט מֵידָּע עַל הַקִּפּוֹד. עַכְשָׁו נִרְאֶה מָה לָמַדְּנוּ.

דֻּגְמָה: דֻּגְמָה: הַקִּפּוֹד אוֹכֵל תּוֹלָעִים. ← שָׁמַעְנוּ אֶת כֶּה בַּטֵּקְסְט: נָכוֹן.

1 הַקִּיפּוּ: נֶאֱמַר בַּטֵּקְסְט אוֹ לֹא נֶאֱמַר בַּטֵּקְסְט.

1. עַל הַגַּב שֶׁל הַקִּפּוֹד יֵשׁ קוֹצִים. נֶאֱמַר | לֹא נֶאֱמַר
2. הַקִּפּוֹד יָשֵׁן בַּלַּיְלָה. נֶאֱמַר | לֹא נֶאֱמַר
3. הַקִּפּוֹד אוֹכֵל חֶלְצוֹנוֹת. נֶאֱמַר | לֹא נֶאֱמַר
4. הַקִּפּוֹד יוֹדֵעַ לִשְׂחוֹת. נֶאֱמַר | לֹא נֶאֱמַר
5. כְּשֶׁהַקִּפּוֹד מְפַחֵד, הוּא מִתְגַּלְגֵּל לְכַדּוּר. נֶאֱמַר | לֹא נֶאֱמַר

2 קִרְאוּ אֶת הַמִּלִּים.

רֵיחַ | קוֹצִים | מַחֲבוֹא | חָלָב

3 הַשְׁלִימוּ אֶת הַמִּשְׁפָּטִים בְּמִלִּים מִן הַמַּחְסָן.

1. עַל הַגַּב שֶׁל הַקִּפּוֹד יֵשׁ ____ חַדִּים.
2. הַקִּפּוֹד מוֹצֵא מָצוֹן בְּעֶצְרַת חוּשׁ ה____.
3. בְּיוֹם הַקִּפּוֹד יָשֵׁן ב____.
4. אָסוּר לָתֵת לְקִפּוֹד ____.

4 צַיְּרוּ אֶת הַקּוֹפּוֹד יֶשֶׁן בַּמַּחֲבוֹאוֹ שֶׁלּוֹ בַּיּוֹם. ⭐⭐

5 כִּתְבוּ בְּאִמְּפָּס שֶׁלָּכֶם: מָה הַקּוֹפּוֹד עוֹשֶׂה בַּלַּיְלָה? ⭐⭐⭐

6 כִּתְבוּ שְׁאֵלָה עַל הַקּוֹפּוֹד שֶׁהַתְּשׁוּבָה עָלֶיהָ נֶאֱמְרָה בַּטֶּקְסְט. ⭐⭐⭐

בְּדִיקָה עַצְמִית

☐ אֲנִי יָכוֹל/ה לוֹמַר שְׁלוֹשָׁה דְּבָרִים שֶׁאַתְּ עַל הַקּוֹפּוֹד.

☐ אֲנִי יָכוֹל/ה לַחֲזוֹת בְּאִמְּפָּס שֶׁלִּי.

☐ אֲנִי יוֹדֵעַ/ת לְהַבְחִין בֵּין מָה שֶׁנֶּאֱמַר בַּטֶּקְסְט לְבֵין מָה שֶׁלֹּא נֶאֱמַר.